

Dönem : 1
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 544

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Andlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Ticaret, Gümrük ve Tekel, Dışişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/559)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2137/4549

20 . 10 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26 . 9 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Andlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı» ve gerekçesi, ilişkileriyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Ismet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

1955 yılı Haziran ayında Avrupa Kömür, Çelik Birliğine mensup altı devletin (Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Holânda, Lüksemburg) Dışişleri Bakanları Messina'da yaptıkları bir toplantıda, nükleer enerjinin geliştirilmesi alanında bir birlik ve altı devlet arasında ortak bir pazar kurmak üzere bir prensip kararına varmışlar ve bu hususta bir raporun hazırlanması için Belçika Hariciye Nazırı Spaak'ın Başkanlığında bir Komite kurmuşlardır.

Adı geçen Komitenin çalışmaları 1956 Nisanında neticelenmiş ve hazırlanan rapor üzerine Altı Devlet arasında yapılan görüşmeler sonunda 25 Mart 1957 tarihinde Roma'da Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşma imzalanmıştır.

Adı geçen Altı Devletin parlâmentoları tarafından tasdik edilen bu Andlaşma 1 Ocak 1958 de yürürlüğe girmiştir.

Roma Andlaşması, ismi geçen Altı Devlet arasında bir yandan gümrük birliği, diğer yandan ekonomik hayatın bütün alanlarında bir birleşme vücuda getirilmesini öngörmektedir. Anlaşmanın hedeflerine dereceli bir şekilde ulaşılacak ve 12 sene içinde gerek gümrük birliği gerek ekonomik birleşme tamamen gerçekleşmiş olacaktır. Roma Andlaşmasının imzalanmasından sonra Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtının (o tarihlerde henüz teşkilâtın ismi Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilâtı olarak değiştirilmemişti) diğer üyeleri, Teşkilâtın bünyesi içinde ayrı bir grup meydana gelmesinin mahzurlu olabileceği düşüncesiyle Avrupa'da bir Serbest Mübadele Bölgesi kurulması fikrini ortaya atmışlar ve bu maksatla Bakanlar Seviyesinde kurulan bir komisyon çalışmaya başlamıştır.

Ancak Altıların görüşleri ile diğer üyelerin ve bu arada bilhassa İngiltere'nin görüşleri arasında büyük farkların uzlaştırılması mümkün olamamıştır. Müsterek Pazar Devletleri 1 Ocak 1959 tarihinde gümrük tarifelerinde ilk indirimleri yapmışlar ve aynı tarihlerde Serbest Mübadele

Bölgesi kurulması ile ilgili olarak OECD çerçevesinde yapılan görüşmeler müddetsiz bir şekilde tehir edilmiştir.

Bunu mütaakıp İngiltere'nin teşebbüsü ile diğer yedi OECE üyesi, «Avrupa Serbest Mübadele Bölgesi» ni ortaya çıkaran bir anlaşmayı 20 Kasım 1959 tarihinde imzalamışlardır.

Bu şekilde OECE devletlerinin iki ayrı gruba bölünmeleri ve içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu beş devletin ise iki grupun da dışında kalmaları gibi bir durum ortaya çıkmıştır. Türkiye ile birlikte gruplar dışında kalan devletler Yunanistan, İzlânda, İrlânda ve İspanya'dır.

Ekonomik birleşme hareketlerinin genellikle politik neticeler yarattığı ve Avrupa Ekonomik Topluluğunun ise bilhassa bir siyasi birleşmenin çekirdeği olarak ortaya çıktığı göz önünde tutulacak olursa, Cumhuriyetin kuruluş tarihinden beri Batı devletleri ile mukadderat birliği yapmış bulunan Türkiye'nin, bu devletler arasında siyasi bir birleşmeye doğru gidilirken hâdiselere seyirci kalmasının mümkün olmayacağı anlaşılacaktır.

Bu sebeple Hükümetimiz 1959 yılının 31 Temmuzunda, ortak üyelik tesisi isteği ile Müsterek Pazar Konseyine başvurmuştur. İsteğimiz Konseyin 11 Eylül toplantısında müspet olarak karşılınmış ve 28 Eylül 1959 tarihinde görüşmelere başlanmıştır.

Görüşmeler gerek yurt içinde yapılacak inceleme ve çalışmaların uzun zamana ihtiyaç göstermesi, gerek Ortak Pazarın kendine has formaliteleri sebebiyle 4 seneye yakın sürmüş ve iki heyet değişik tarihlerde Brüksel'de 10 defa toplanmıştır.

İlk dört toplantıda daha çok anlaşmanın hangi esaslara dayanılarak hazırlanabileceği konusunda araştırma ve incelemeler yapılmış, bu hususta 18-22 Haziran 1962 tarihleri arasında yapılan 5 nci görüşmede bir görüş birliğine varılabılmış, bu ve bundan sonraki görüşmeler, mutabık kalınan esaslara dayanan bir anlaşmanın hazırlanmasına hasredilmiş ve nihayet ortaya çıkarılan metinler 25 Haziran 1963 günü Brüksel'de paraf ve 12 Eylül 1963 günü de Ankara'da merasimle imza edilmiştir .

Anlaşma aşağıdaki metinlerden meydana gelmiştir:

1. Ortaklık anlaşması :

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında, Roma Anlaşmasının 238 nci maddesi gereğince bir gümrük birliği esasına dayanan ortaklığı kuran anlaşmadır. Gerek gümrük birliğinin gerek ekonomik birleşmenin dayanacağı ana prensipler bu anlaşmada gösterilmiştir. Adı geçen prensiplerin uygulanması ile ilgili hükümler hazırlık devresinin sonunda tesbit edilecektir .

Ortaklık, hazırlık, geçiş ve son dönemi ihtiva etmektedir. Hazırlık dönemi öngörülen uzatma dışında beş yıl olup, Türk ekonomisinin kendisini geçiş dönemine hazırlamasına tahsis edilecektir.

Geçiş dönemi gümrük birliğinin ve ekonomik birleşmenin dereceli olarak gerçekleştirileceği devre olup, öngörülecek istisnalar dışında süresi 12 yıl olacaktır.

Geçiş dönemi tamamlandıktan sonra, gümrük birliğinin tam olarak gerçekleştiği ve Akıd Tarafların ekonomi politikaları arasındaki koordinasyonu güçlendirmeye tahsis edilecek son döneme geçilmiş olacaktır.

2. Geçici Protokol :

Hazırlık dönemi zarfında Ortak Pazarla Türkiye arasındaki ticarî münasebetleri tesbit eden vesikadır. Bununla anlaşmanın yürürlüğe girdiği andan itibaren tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık için Türk ihracatına tercihli gümrük tarifesi tatbiki ve ileriki yıllarda başka ürünlerin de topluluk pazarlarında sürümünü teşvikle elverişli tedbirlerin alınabilmesi imkân dahiline konulmuştur.

3. Malî Protokol :

Avrupa Yatırımlar Bankası kanalı ile 5 yıl zarfında Türk Kalkınma Plânı çerçevesinde yer alan yatırım projeleri için 175 milyon dolâra kadar dış finansman teminini mümkün kılan vesikadır.

4. Son senet :

İmzalanan metinleri sayan vesikadır.

5. Bildiriler :

Anlaşma ile ilgili değişik konularda dört tane bildiri vardır.

6. Nihayet Türkiye'deki işgücü konusu ile ilgili olarak Heyet Başkanları arasında teati edilen mektuplar :

Anlaşma Millî Meclislerin tasdik formaliteleri bitip, tasdik belgelerinin Brüksel'de teati edilmesini takibeden ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

İstikbalini her zaman Avrupa ile birlikte mütalâa etmiş bulunan Türkiye'nin siyasi bir birleşmenin temelini teşkiledebilecek mahiyette olan Avrupa Ekonomik Topluluğu ile bir ortaklık kurmakla, siyasi bakımdan olduğu kadar, üye devletlerle olan iktisadi münasebetlerimizin de artması ile plânlı kalkınmamızın sağlanması bakımından da geniş ölçüde fayda temin edeceği şüphesizdir.

İlişik kanun tasarısı bahis konusu anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını temin maksadı ile hazırlanmıştır.

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No: 1/559
Karar No: 61

22 . 10 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratan Anlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, ilgili Dışişleri ve Ticaret Bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakleri ile komisyonumuzda görüşüldü.

Tasarı gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar komisyonumuzca uygun görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Gümrük ve Tekel Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
Balıkesir
C. Kanpulat

Bu tasarı Şözeüsü
İstanbul
V. Özarar

Bursa
Z. Uğur

Erzincan
N. Yıldırım

İstanbul
N. Öktem

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No: 1/559
Karar No: 2

25 . 12 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratan Andlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlıklar temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Tasarının gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar komisyonumuzca da muvafık mütalâa edilmiş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Geçici Komisyon

Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Ankara	Bursa	Rize	Balıkesir
M. Ete	Z. Uğur	E. Y. Akçal	C. Turgut
Ordu	Samsun	Sivas	
A. Topaloğlu	F. Geveci	Güner Sarısözen	
		İmzada bulunamadı.	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Andlaşma ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan «Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında bir Ortaklık Yaratan Andlaşma» ile buna ekli «Geçici protokol», «Mali protokol», «Son senet», «Bildiriler» ve «İşgücü mektubu» nun onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26 . 9 . 1963

Başbakan	Devlet Bakanı ve	Devlet Bakanı ve	Devlet Bakanı ve
İsmet İnönü	Başb. Yardımcısı V.	Başb. Yardımcısı	Başb. Yardımcısı
	Y. Azizoglu	H. Dinçer	T. Feyzioğlu
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Adalet Bakanı
V. Prınçcioğlu	R. Aybar	V. Pirinçcioğlu	A. K. Yörük
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı V.
İ. Sancar	H. O. Bekata	T. Feyzioğlu	İ. Seçkin
Millî Eğitim Bakanı V.	Bayındırlık Bakanı	Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
B. Ecevit	İ. Seçkin	A. Oğuz	Y. Azizoglu
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
O. Öztrak	M. İzmen	İ. Ş. Dura	B. Ecevit
Sanayi Bakanı	Turz. ve Tanıtma Bakanı V.	İmar ve İskân Bakanı	
F. Çelikbaş	H. Dinçer	F. K. Gökay	

**TÜRKİYE İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDA BİR ORTAKLIK
YARATAN ANLAŞMA**

BAŞLANGIÇ

Bir yandan,
Türkiye Cumhurbaşkanı,
Öte yandan,
Majeste Belçikalılar Kralı,
Federal Almanya Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düşesi,
Majeste Hollanda Kraliçesi,
ve Avrupa Ekonomik Topluğu Konseyi,

Türk halkı ile Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde bir araya gelmiş halklar arasında gettikçe daha sıkı bağlar kurmaya **AZİMLİ OLARAK**;

Türkiye ve Avrupa Ekonomik Topluluğunda ki yaşama şartlarının, hızlandırılmış bir ekonomi ilerleyişi ve uyumlu bir alış veriş genişlemesi ile devamlı olarak iyileşmesini, böylece Türkiye ekonomisi ile Topluluk üyesi Devletlerin ekonomileri arasındaki arayı azaltmayı sağlamaya **KARARLI OLARAK**;

Türk ekonomisinin kalkınmasının ortaya koyduğu özel sorunları ve belli bir sürede Türkiye'ye bir ekonomik yardım yapılması gerekliliğini **GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK**;

Türk halkının yaşama seviyesini iyileştirme çabasına, Avrupa Ekonomik Topluluğunun getireceği desteğin, ilerde Türkiye'nin Topluluğa katılmasını kolaylaştıracağını **KABUL EDEREK**;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın esindiği ülküyü birlikte izliyerek, barış ve hürriyet güvencesini pekleştirmeye **AZMEDEREK**;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 238 inci maddesi uyarınca Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında ortaklık yaratan bir anlaşma akdini **KARARLAŞTIRMISLAR** ve bunun için

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Feridun Cemal ERKİN'i

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Bay Paul Henri SPAAK'ı

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Gerhard SCHROEDER'i

FRANSA CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı Bay Maurice COUVE de MURVILLE'i

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Hazine Bakanı Bay Emilio COLOMBO'yu

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜŞESİ :

Hükümet Başkanı Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Bay Eugène SCHAUS'u

MAJESTE HOLANDA KRALİÇESİ :

Dışişleri Bakanı Bay Joseph M. A. H. LUNS'u ve AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU KONSEYİ :

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyinin şimdiki Başkanı ve Holânda Dışişleri Bakanı Bay Joseph M. A. H. LUNS'u tam yetki ile atamışlardır. Adları geçenler, yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra, aşağıdaki hükümler üzerinde uyuşmuşlardır;

KISIM : I

İLKELER

Madde — 1.

Bu Andlaşma ile Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık kurulmuştur.

Madde — 2.

1. Anlaşmanın amacı, Türkiye ekonomisinin hızlandırılmış kalkınmasını ve Türk halkının geliştirilme seviyesinin ve yaşama şartlarının yükseltilmesini sağlama gereğini tümü ile göz önünde bulundurarak, Taraflar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak güçlendirmeyi teşvik etmektir.

2. Yukarıki fıkrada belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için 3, 4 ve 5 nci maddelerde gösterilen şartlara ve usullere göre bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde kurulması öngörülmüştür.

3. Ortaklığın :

- a) Bir hazırlık dönemi,
- b) Bir geçiş dönemi,
- c) Bir son dönemi,

vardır.

Madde — 3.

1. Hazırlık döneminde Türkiye, geçiş dönemi ve son dönem boyunca kendisine düşecek yükümleri üstenebilmek için, Topluluğun yardımı ile ekonomisini güçlendirir.

Bu hazırlık dönemine ve özellikle Topluluğun yardımına ilişkin uygulama usulleri, Anlaşmaya ekli Geçici Protokol ile Mali Protokolde belirtilmiştir.

2. Hazırlık döneminin süresi, Geçici Protokolde öngörülen usullere uygun uzatma dışında, beş yıldır.

Geçiş dönemine, Geçici Protokolün 1 nci maddesinde öngörülen şartlara ve usullere uyularak geçilir.

Madde — 4.

1. Geçiş döneminde Akıd Taraflar, karşılıklı ve dengeli yükümler esası üzerinden :

— Türkiye ile Topluluk arasında bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde yerleşmesini,

— Ortaklığın iyi işlenmesini sağlamak için Türkiye'nin ekonomik politikalarının Topluluğununkilere yaklaştırılmasını, bunun için de gerekli ortak eylemlerin geliştirilmesini sağlarlar.

2. Bu dönemin süresi, birlikte öngörülebilecek istisnalar saklı kalmak üzere, on iki yılı geçemez. Bu istisnalar, gümrük birliğinin makûl bir süre içinde kurulup tamamlanmasına engel olamaz.

Madde — 5.

Son dönem gümrük birliğinin dayanak ve Akıd Tarafların ekonomi potitikaları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesini gerektirir.

Madde — 6.

Ortaklık rejiminin uygulanmasını ve gittikçe gelişmesini sağlamak için Akıd Taraflar, Anlaşma ile verilen görevlerin sınırları içinde eylemde bulunan bir Ortaklık Konseyinde toplanırlar.

Madde — 7.

Akıd Taraflar, bu Anlaşmadan doğan yükümlerin yerine getirilmesini sağlayıcı her türlü genel ve özel tedbirleri alırlar.

Taraflar, Anlaşma hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehlikeye düşürebilecek her türlü tedbirden sakınırlar.

KISIM : II.

GEÇİŞ DÖNEMİNİN UYGULANMAYA KONMASI

Madde — 8.

4 ncü maddede anılan amaçların gerçekleşmesi için Ortaklık Konseyi, geçiş döneminin başlamasından önce ve Geçici Protokolün 1 nci maddesinde öngörülen usule göre Topluluğu kuran Anlaşmanın kavradığı ve göz önünde bulundurulması gereken alanlarla, özellikle bu Kısımda gözetilenlere mahsus hükümlerin uygulama şartlarını, usullerini, sıra ve yararlı görülecek her türlü korunma kurallarını tesbit eder.

Madde — 9.

Akıd Taraflar, Anlaşmanın uygulanma alanında, 8 nci maddenin uygulanması ile ilgili olarak ortaya konabilecek özel hükümler saklı kalmak üzere, uyruklu dolayısıyla uygulanan her türlü ayırımın, Topluluğu kuran Anlaşmanın 7 nci maddesinde anılan ilke uyarınca yasak olduğunu kabul ederler.

BÖLÜM : 1.

GÜMRÜK BİRLİĞİ

Madde — 10.

1. Anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen gümrük birliği, mal alışverişlerinin tümünü kavrar.

2. Gümrük Birliği :

— Topluluk üyesi Devletlerle Türkiye arasında, ithalatta olduğu gibi ihracatta gümrük vergileri ve eşit etkili resimlerin ve miktar kısıtlamalarının, millî üretime, Anlaşmanın hedeflerine aykırı bir koruma sağlamayı gözeten eşit etkili başka her türlü tedbirin yasaklanmasını;

—Türkiye'nin üçüncü memleketlerle ilişkilerinde, Topluluğun Ortak Gümrük Tarifesinin kabulünü ve Toplulukça dış ticaret konusunda uygulanan sair mevzuata yaklaşmayı kapsar.

BÖLÜM : 2.

TARIM

Madde — 11.

1. Ortaklık rejimi, Topluluğun ortak tarım politikasını göz önünde bulunduran özel usullere göre, tarımı ve tarım ürünleri alış verişini de kavrar.

2. Tarım ürünlerinden, Topluluğu kuran Andlaşmanın II nci Ekinin konusu olan ve sözü edilen Andlaşmanın 38 nci maddesinin 3 nü fıkrası hükümlerinin uygulanması ile halen tamamlanmış bulunan listede sayılı ürünler anlaşılır.

BÖLÜM : 3.

EKONOMİK NİTELİKTEKİ SAİR HÜKÜMLER

Madde — 12.

Âkıt Taraflar, aralarında serbest işçi akımını kademeli olarak gerçekleştirmek için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 48, 49 ve 50 nci maddelerinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde — 13.

Âkıt Taraflar, yerleşme serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 52 ilâ 56 nci (dâhil) maddeleri ile 58 nci maddesinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde — 14.

Âkıt Taraflar, hizmet edimi serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 55, 56 ve 58 ilâ 65 nci (dâhil) maddelerinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde — 15.

Topluluğu kuran Andlaşmanın ulaştırma ile ilgili hükümlerinin ve bunların uygulanması dolayısıyla girilmiş olan tasarrufların Türkiye'ye teşmili şartları ve usulleri, Türkiye'nin coğrafya durumu göz önünde bulundurularak düzenlenir.

Madde — 16.

Âkıt Taraflar, Topluluğu kuran Andlaşmanın üçüncü büyük bölümünün 1 nci kısmında yer alan rekabet, vergileme ve mevzuatın yaklaştırılması ile ilgili hükümlerde anılan ilkelerin, ortaklık ilişkilerinde uygulanması gerektiğini kabul ederler.

Madde — 17.

Anlaşmaya Taraf olan her Devlet, ekonomisine, fiyat seviyesi kararlılığı içinde devamlı ve dengeli bir genişleme sağlarken, genel ödeme bilânçosuna denge sağlamak ve parasına olan güveni devam ettirmek için gerekli ekonomi politikasını uygular.

Taraf Devlet, bu hedeflere ulaşmak için konjonktür politikası ve özellikle malî politika ve para politikası uygular.

Madde — 18.

Anlaşmaya Taraf olan her Devlet, kambiyo kurları konusunda Ortaklık amaçlarının gerçekleştirilmesini sağlamaya elverişli bir politika uygular.

Madde — 19.

Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın uygulanmasında mal, hizmet, sermaye ve kişi akımının aralarında serbestleştirildiği ölçüde, mal, hizmet ve sermaye alışverişlerine ilişkin ödeme veya transferlerle ücret ve sermaye transferlerinin, alacaklının veya faydalananların ikamet ettikleri memleket parasiyle yapılmasına müsaade ederler.

Madde — 20.

Âkîd Taraflar, Anlaşma amaçlarının gerçekleştirilmesine yarayan Türkiye ile Topluluk üyesi Devletler arasındaki sermaye hareketlerini kolaylaştırmak için aralarında danışırlar.

Âkîd Taraflar, Topluluk memleketlerinden gelen ve Türk ekonomisinin kalkınmasına yardımcı olabilecek sermayelerin Türkiye'de yatırımını teşvik eden her çeşit aracı araştırmaya çabalarlar.

Her üye Devlet ülkesinde ikamet edenler, Türkiye'nin başka bir üye Devlete veya üçüncü bir memlekete tanıdığı bütün kolaylıklardan, özellikle yabancı sermaye eylemi ile ilgili kambiyo ve vergi konularındaki kolaylıklardan yararlanırlar.

Madde — 21.

Âkîd Taraflar, üçüncü memleketlerin ileride Topluluğa katılmaları veya ortak olmaları halleri de dâhil olmak üzere, üçüncü memleketler karşısındaki ticaret politikalarının koordinasyonunu ve bu alandaki karşılıklı çıkarlarının korunmasını sağlamaya elverişli bir danışma usulünü hazırlama konusunda uyuşmuşlardır.

KISIM : III

GENEL VE SON HÜKÜMLER

Madde — 22.

1. Anlaşma ile belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için, Anlaşmanın öngördüğü hallerde Ortaklık Konseyinin karar yetkisi vardır. İki taraftan her biri, verilmiş kararların yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür. Ortaklık Konseyi yararlı tavsiyelerde de bulunabilir.

2. Ortaklık Konseyi, Anlaşmanın hedeflerini gözönünde tutarak, ortaklık rejimi sonuçlarını belli aralıklarla inceler. Bununla beraber, hazırlık dönemi boyunca bu incelemeler bir görüş teatisi sınırları içinde kalır.

3. Geçiş döneminin başlaması ile, ortaklık rejiminin gerçekleşmesi yolunda, Anlaşma amaçlarından birine ulaşmak için, Âkîd Tarafların bir ortak davranışı gerekli görüldüğü takdirde, Anlaşma bunun için gerekli davranış yetkisini öngörmese bile, Ortaklık Konseyi uygun kararları alır.

Madde — 23.

Ortaklık Konseyini, bir yandan Türkiye Hükümetinden üyeler, öte yandan, Topluluk üyesi Devletler Hükümetlerinden, Konseyinden ve Komisyonundan üyeler meydana getirir.

Ortaklık Konseyi üyeleri, içtüzüğün öngördüğü şartlarla kendilerini temsil ettirebilirler.

Ortaklık Konseyi, kararlarını oy birliği ile alır.

Madde — 24.

Ortaklık Konseyi başkanlığı, altışar aylık süreler için Türkiye ile Topluluk temsilcilerinden biri tarafından, sıra ile yapılır İlk başkanlık süresi Ortaklık Konseyi kararı ile kısaltılabilir.

Ortaklık Konseyi içtüzüğünü yapar.

Ortaklık Konseyi, görevlerinde kendisine yardım edebilecek her komiteyi ve özellikle Anlaşmanın iyi yürütülmesi için gerekli işbirliği devamlılığını sağlayacak bir komite kurmağa karar verebilir.

Ortaklık Konseyi bu komitelerin görev ve yetkilerini belirtir.

Madde — 25.

1. Her Âkîd Taraf, Anlaşmanın uygulama ve yorumu ile ilgili ve Türkiye'yi veya Topluluğu, Topluluk üyesi bir Devleti ilgilendiren her anlaşmazlığı Ortaklık Konseyine getirebilir.

2. Ortaklık Konseyi Anlaşmazlığı karar yolu ile çözebilir; keza, anlaşmazlığı Avrupa Toplulukları Adalet Divanına veya mevcut herhangi bir başka yargı merciine götürmeyi kararlaştırabilir.

3. Taraflardan her biri, kararın veya hükmün yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür.

4. Anlaşmazlık, işbu maddenin 2 nci fıkrasına göre çözülmemiş ise, Âkîd Tarafların geçiş dönemi ve son dönemde başvurabilecekleri tahkim ve sair yargı usulü yollarını, Anlaşmanın 8 nci maddesi uyarınca Ortaklık Konseyi düzenler.

Madde — 26.

Anlaşmanın hükümleri, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun yetki alanına giren maddelere uygulanmaz.

Madde — 27.

Ortaklık Konseyi, bir yandan, Avrupa Parlömanter Assamblesi, Topluluğun Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve öteki organları ile, öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türkiye'nin yukarıkileri karşılıyan organları arasında iş birliğini ve temasları kolaylaştırmak için her türlü yararlı tedbiri alır.

Bununla beraber, hazırlık dönemi süresince, bu temaslar, yalnız Avrupa Parlömanter Assamblesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki ilişkilerle sınırlanır.

Madde — 28.

Anlaşmanın işleyişi, Topluluğu kuran Andlaşmadan doğan yükümlerin tümünün Türkiye'ce üstenebileceğini gösterdiğinde, Âkîd Taraflar, Türkiye'nin Topluluğa katılması olanağını incelerler.

Madde — 29.

1. Anlaşma bir yandan Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde, öte yandan Belçika Kırallığı, Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı ve Holânda Kırallığının ülkelerinde uygulanır.

2. Gene Anlaşma, Topluluğu kuran Andlaşmanın 227 nci maddesinin 2 nci fıkrasının 1 nci bendinde gözetilenleri karşılıyan alanlar bakımından, Fransız denizasırmı illerine de uygulanır.

Anlaşmanın başka alanlarla ilgili hükümlerinin, sözü geçen illerde uygulanma şartları, Âkîd Taraflar arasında ilerde varılacak anlaşma ile belirtilir.

Madde — 30.

Âkîd Taraflarca Anlaşmaya eklenmesi uygun bulunan protokoller, Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Madde — 31.

Anlaşma, imza eden Devletlerin kendi anayasa usullerine uyularak onaylanır; Topluluk yönünden Konseyce, Topluluğu kuran Andlaşma hükümleri uyarınca bir karar alınması ve bunun Âkid Taraflara tebliği ile, geçerli olarak akdedilmiş olur.

Yukarıki fıkrada anılan akdin tasdik ve tebliğ belgeleri Brüksel'de karşılıklı olarak verilir.

Madde — 32.

Anlaşma, 31 ne maddede sözü geçen tasdik belgelerinin karşılıklı olarak verilmesi tarihini kovalayan ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde — 33.

İşbu Anlaşma, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk, Alman, Fransız, İtalyan ve Holânda dilleri ile ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

PROTOKOL n° 1

GEÇİCİ PROTOKOL

Âkid Taraflar,

Türk ekonomisi için, özellikle hazırlık döneminde, tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık ihracatının önemine inanarak,

Ortaklık Anlaşmasının 3 ne maddesinde öngörülen Geçici Protokolü tesbit etmek isteğiyle,

Aşağıdaki hükümler üzerine uyuşmuşlardır :

Madde — 1.

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden dört yıl sonra, Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin ekonomik durumunu göz önünde bulundurarak, Anlaşmanın 4 ne maddesinde gözetilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini bir Katma Protokol ile tesbit edip edemeyeceğini inceler.

Katma Protokol Âkid Taraflarca imzalanacak ve her birinde uyulması gereken anayasa usullerinin tamamlanmasından sonra yürürlüğe girecektir.

2. Beşinci yılın sonunda Katma Protokol tesbit edilememiş ise, Ortaklık Konseyinde kararlaştırılacak ve 3 yılı geçmeyecek bir süreden sonra 1 ne fıkrada öngörülen usule yeniden başvurulur.

3. Bu protokol hükümleri, Katma Protokol yürürlüğe girinceye, ve en geç onuncu yılın sonuna değin uygulanır.

Bununla beraber, Katma Protokol tesbit edilmiş, fakat onuncu yıl sonunda yürürlüğe girememiş ise, Geçici Protokol en çok bir yıllık bir süre için uzatılır.

Katma Protokol dokuzuncu yılın sonunda tesbit edilemediği takdirde, Ortaklık Konseyi, hazırlık döneminin onuncu yılının bitiminden sonra uygulanacak rejimi kararlaştırır.

Madde — 2.

İşbu Protokolün yürürlüğe girişi ile birlikte Topluluk Üyesi Devletler, Türkiye kaynaklı ve Türkiye çıkışlı ithalâtları için aşağıdaki yıllık tarife kontenjanlarını açarlar :

a) **24.01 — Ham ve mamul olmayan tütün : Tütün döküntüleri**

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	1.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	6.600 »
Fransa	2.550 »
İtalya	1.500 »
Holânda	600 »

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de imzalanan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi uygulanır.

b) 08.04 — Yalnız kuru üzüm (içinde 15 kg veya daha az mal bulunan ambalâjlarla)

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	3.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	9.750 »
Fransa	2.800 »
İtalya	7.700 »
Hollanda	6.500 »

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de imzalanan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi uygulanır.

c) 08.03 — Yalnız kuru incir (içinde 15 kg veya daha az mal bulunan ambalâjlarla)

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	840 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	5.000 »
Fransa	7.000 »
Hollanda	160 »

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet, millî gümrük vergilerinin kuru incir için Ortak Gümrük Tarifesinde son yaklaşma anına kadar, Topluluğu kuran Andlaşmanın 14 nci maddesinin 1 nci fıkrası anlamındaki esas vergiden, Topluluk üyesi Devletlerin kendi aralarında yaptıkları indirimlerin yarısının düşülmesi ile elde edilen eşit bir gümrük vergisi uygulanır.

Geçici Protokolün hükümleri, Topluluk üyesi Devletler millî gümrük vergilerinin kuru incir Ortak gümrük tarifesine son yaklaşma anında elan yürürlükte bulunuyorsa, Topluluk, 3 nci madde hükümlerini gözönünde bulundurarak, yukarıki bend gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit ticarî faydaların saklı tutulması için gerekli tarife tedbirlerini alır.

d) 08.05 — Dış ve iç kabukları çıkarılmış olanlar da dahil olmak üzere yaş veya kuru sert kabuklu meyvalar : Yalnız fındık

Belç. - Lüks. Eko. Birl.	540 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	14.500 »
Fransa	1.250 »
Hollanda	710 »

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet % 2,5 ad valorem bir gümrük vergisi uygulanır.

Bunun dışında, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte bu ürün için, Topluluk içi gümrük vergilerinin tamamen kaldırılmasını ve Ortak Gümrük Tarifesinin tüm olarak uygulanmasını gerçekleştirirler.

Madde — 3.

2 nci maddede gösterilen ürünler için, Topluluk üyesi Devletler millî gümrük vergilerinin Ortak Gümrük Tarifesine son yaklaşmasından itibaren, Topluluk her yıl, Türkiye yararına o tarihte açılmış millî tarife kontenjanlarının tutarına eşit hacimde tarife kontenjanları açar. Bu usul Ortaklık Konseyince ertesi takvim yılı için, 4 nci madde gereğince alınan kararlara zarar vermeksizin uygulanır.

Bununla beraber, fındık bakımından bu usul, ancak Topluluk üyesi Devletlerin millî gümrük vergilerinin öteki üç ürünün tümü ile Ortak Gümrük Tarifesine uyumu anında uygulanır.

Madde — 4.

Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalıyan ikinci yıldan başlayarak, Ortaklık Konseyi 2 ve 3 nci maddelerde gösterilen tarife kontenjanlarının hacmini artırmayı kararlaştırabilir. Ortaklık Konseyinin aksine kararı olmadıkça, bu artırmalar iktisabedilmiş olur. Her artırma, ancak ertesi takvim yılından başlayarak uygulanır.

Madde — 5.

Anlaşmanın yürürlüğe girişi, takvim yılı başına raslamaz ise, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girişinden ertesi takvim yılının başına kadarki süre için, bu sürenin beher ayı hesabıyla, 2 nci maddede anılan miktarların onikide birini karşılıyan hacimde tarife kontenjanları açarlar.

Bununla beraber, Ortaklık Konseyi, Anlaşma yürürlüğe girer girmez, sözü geçen ürünler ihracatının mevsimlik niteliğini göz önünde tutarak, yukarıki bendin uygulanması ile elde edilen tarife kontenjanları hacimlerini artırılmasını kararlaştırabilir.

Madde — 6.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üçüncü yılın bitiminde Ortaklık Konseyi, 2 nci maddede gösterilenlerden başka ürünlerin Topluluk pazarında sürümünü teşvike elverişli tedbirleri kararlaştırabilir.

Madde — 7.

Tütün, fundık veya kuru incir için ortak tarım politikasının uygulanmaya konması ile birlikte, Topluluk, işbu Protokol gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit ihracat imkânlarını saklı tutmak üzere, bu ortak tarım politikası için öngörülen rejimi göz önünde bulundurarak, gerekebilecek tedbirleri alır.

Madde — 8.

İşbu Protokolün 2 nci maddesinde gösterilen ürünler için Toplulukça tarife kontenjanları açılması halinde, bu tarife kontenjanları çerçevesinde uygulamacak gümrük vergileri seviyesi bakımından, Türkiye'ye anlaşmaya taraf olmayan bir memleketten daha az elverişli bir işlem yapılamaz.

Madde — 9.

Türkiye, Topluluk üyesi Devletlerden birine veya bir kaçına tanıdığı en elverişli işlemi üye Devletlerin hepsine teşmîle gayret eder.

Madde — 10.

Her Akıd Taraf, hazırlık dönemi ile birlikte, yerleşme hakkı, hizmet edimi, ulaştırma ve rekabetle ilgili her çeşit güçlükleri Ortaklık Konseyine getirebilir. Ortaklık Konseyi gerekirse, bu güçlükleri gidermek için, Akıd Taraflara her türlü yararlı tavsiyelerde bulunabilir.

Madde — 11.

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

PROTOKOL n° 2

MALİ PROTOKOL

AKID TARAFLAR,

Ortaklık Anlaşması amaçlarının izlenmesini kolaylaştırmak için Türk ekonomisinin hızlandırılmış bir şekilde kalkınmasına faydalı olmak KAYGISIYLA, aşağıdaki hükümler üzerinde UYUŞMUŞLARDIR :

Madde 1.

Türk ekonomisinin verimliliğini artırmaya yardımcı, Anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesine faydalı olan ve Türk kalkınma plânı çerçevesinde yer alan yatırım projeleri için finansman istemleri, Türk Devleti ile Türk teşebbüsleri tarafından, Avrupa Yatırımlar Bankasına sunulabilir. Banka, bunların tabi tutulacağı işlemlerden müracaat sahiplerine bilgi verir.

Madde 2.

Olumlu bir sonuca bağlanan istemler ödüncüler vasıtasıyla finanse edilir. Bu ödüncülerin tutarı 175 milyon hesap birimine erişebilir ve Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalayan beş yıl içinde bağlanabilir.

Madde 3.

Finansman istemleri, Türk teşebbüslerinden geldiği zaman, ancak Türk Hükümetinin oluru ile olumlu sonuca bağlanabilir.

Madde 4.

1. Ödüncüler, finansmanına ayrıldıkları projelerin ekonomik özelliklerine göre verilir.
2. Özellikle kârlılığı uzun vâdeli veya yayılı yatırımlara ilişkin ödüncüler, indirilmiş faiz haddi, uzatılmış ödeme süresi, ödemesiz dönem gibi özel şartlar ve gereği halinde, bu ödüncülerin Türkiye tarafından ödenmesini kolaylaştırabilecek başka özel ödeme şartları ile donatılabilir.
3. Bir ödünç, Türk Devletinden gayrı bir teşebbüs veya topluluğa verildiği zaman, Türk Devletinin garantisine bağlanır.

Madde — 5.

1. Banka, bu ödüncülerin verilmesini, ihale veya teklif almalar düzenlenmesine bağlayabilir. Bu ihale veya teklif almalara katılma, Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler uyruklu her gerçek veya tüzel kişiye eşit rekabet şartları ile açıktır.
2. Ödüncüler, kabul edilen yatırım projelerinin gerçekleşmesi için gerekli ithalât giderleri kadar iç giderlerin karşılanmasında da kullanılabilir.
3. Banka, fonların en rasyonel şekilde ve Anlaşma hedeflerine uygun olarak kullanılmasını gözetir.

Madde — 6.

Türkiye, bu ödüncülerden faydalanan borçluların, ödüncülerin ana para ve faizlerinin ödenmesinin gerektirdiği dövizleri edinmelerine imkân vermekle yükümlüdür.

Madde — 7.

Bâzi projelerin gerçekleştirilmesi için bu Protokol çerçevesinde yapılacak yardım, özellikle üçüncü Devletler, milletlerarası malî kuruluşlar veya Türkiye ya da Topluluk üyesi Devletler kalkınma ve kredi müesseseleri ve resmî makamlarının dâhil olacakları finansmanlara katılma şeklinde olabilir.

Madde — 8.

Anlaşmada ve bu Protokolde gösterilen şartlarla Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına getirilen yardım, Türk Devletinininkini tamamlayıcı bir çaba teşkil eder.

Madde — 9.

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

SON SENET

Bir yandan,

Türkiye Cumhurbaşkanı ve

Öte yandan,

Majeste Belçikalılar Kralının,

Federal Almanya Cumhurbaşkanı,

Fransa Cumhurbaşkanı,

İtalya Cumhurbaşkanı,

Altes Ruoyal Lüksemburg Büyük Düşesinin,

Majeste Holânda Kraliçesinin

ve Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyinin

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşmanın imzası için

Ankara'da 12 Eylül 1963 gününde toplanan tam yetkili temsilcileri aşağıdaki metinleri tesbit etmişlerdir :

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan ANLAŞMA ile aşağıda sayılan protokolleri :

Protokol n° 1 : Geçici Protokol

Protokol n° 2 : Malî Protokol

Tam yetkili temsilciler bundan başka

— Aşağıda sayılan ve işbu Senede ekli :

1. Geçici Protokolün 2 nci maddesi ile ilgili olarak kuru üzümle ilişkin niyet bildirisini;
2. Malî Protokolün 2 nci maddesinde sözü geçen hesap biriminin değerine ilişkin yorum bildirisi;

3. Ortaklık Anlaşmasında geçen «Âkid Taraflar» deyiminin yorumu ile ilgili bildiriyi kabul etmişler;

— Ve Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetinin aşağıda sayılan ve işbu Senede ekli bulunan bildirimlerini not etmişlerdir :

1. Alman uyruklarının tanımı ile ilgili bildiri;

2. Anlaşmanın Berlin'e uygulanmasına ilişkin bildiri.

Tam yetkili temsilciler işbu Senede ekli bildirimlerin icabında Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşma ile aynı şartlarda geçerliklerinin sağlanması için gerekli usullere tâbi tutulacağı hususunda uyuşmuşlardır.

BUNUN BELGESİ OLARAK, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler işbu Son Senedin altına imzalarını almışlardır.

Ankara'da 12 Eylül 1963 gününde yapılmıştır

Türkiye Cumhurbaşkanı adına :

Feridun Cemal ERKİN

Majeste Belçikalılar adına :

Paul Henri SPAAK

Federal Almanya Cumhurbaşkanı adına :

Gerhard SCHROEDER

Fransa Cumhurbaşkanı adına :

Maurice COVUE de MURVILLE

İtalya Cumhurbaşkanı adına :

Emillo COLOMBO

Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düşesi adına :

Eugène SCHAUS

Majeste Holânda Kraliçesi adına :

Joseph M. A. H. LUNS

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi adına :

Joseph M. A. H. LUNS

*Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran
Andlaşmaca gereken usullerin yerine
getirildiğinin, özellikle Avrupa
Parlömante Assamblesiyle danışıklığının
Öteki Akid Tarafa bildirilmesinden
sonra ancak Topluluğu kesin olarak
bağlıyacağı ihtiyat kaydı ile*

GEÇİCİ PROTOKOLÜN 2 NCI MADDESİ İLE İLGİLİ OLARAK KURU ÜZÜME İLİŞKİN NİYET BİLDİRİSİ

Topluluk, kuru üzüm için ortak bir pazar örgütü kurmayı tasarlamadığını bildirir.

MALİ PROTOKOLÜN 2 NCI MADDESİNDE SÖZÜ GEÇEN HESAP BİRİMİNİN DEĞERİNE İLİŞKİN YORUM BİLDİRİSİ

Akid Taraflar aşağıdaki hususları bildirirler :

1. Malî Protokolün 2 neî maddesinde öngörülen tutarın açıklanmasında kullanılan hesap biriminin değeri 0,88 867 088 gram saf altındır.

2. 1 neî fıkrada tanımlanan hesap birimi bakımından Topluluk üyesi bir Devletin para paritesi, bir hesap biriminin içindeki saf altın ağırlığı ile Milletlerarası Para Fonuna bu para için bildirilmiş olan pariteye tekabül eden saf altın ağırlığı arasındaki orandır. Bildirilmiş bir paritesi yoksa veya cari işlemlerde Para Fonunun müsaade ettiği sınırdan pariteden uzaklaşan kur uygulaması varsa, paranın paritesine tekabül eden altın; dolaylı veya dolaysız olarak tamamlanmış ve altına çevrilebilen bir paranın Fona bildirilmiş paritesi esasî ile, hesap gününde Üye Devlete, cari ödemeler için sözü edilen altına çevrilebilir paraya uygulanmakta olan kambiyo rayicine göre hesaplanır.

3. Yukardaki 1 neî fıkrada belli edilen hesap birimi Malî Protokolün uygulama süresince değişmeyecektir. Bununla beraber, uygulama süresinin bitiminden önce Milletlerarası Para Fonunca, Statülerinin 7 neî Kısmının 4 neî maddesi gereğince bütün paraların seyyanen altına olan paritelerinin aynı oranda değişmesi kararlaştırılırsa, hesap biriminin saf altın ağırlığı bu ayarlamamanın ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir.

Topluluk üyesi Devletlerden birinin veya birkaçının, Milletlerarası Para Fonunun yukarıki bendde öngörülen kararın uygulanmaması halinde hesap biriminin saf altın ağırlığı, Milletlerarası Para Fonunca kararlaştırılmış ayarlanmanın ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir. Ancak, Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi böylece ortaya çıkan durumu inceleyecek ve Komisyonun önermesi üzerine ve Para Komitesinin görüşü alınarak gerekli tedbirleri mevzuatla kararlandıracaktır.

ORTAKLIK ANLAŞMASINDA GEÇEN «ÂKID TARAFLAR» DEYİMİNİN YORUMU İLE İLGİLİ BİLDİRİ

Âkîd Taraflar, Ortaklık Anlaşmasının, metinde geçen «Âkîd Taraflar» deyimine, bir yandan Türkiye Cumhuriyeti, öte yandan, Topluluk ile üye Devletler, veya sadece, ya üye Devletler ya da Topluluk anlamı verilmek suretiyle, yorumlanması hususunda anlaşmışlardır.. Bu deyim her defasında verilecek anlam, Anlaşmanın şartları karşılıyan hükümlerinden çıkarılacaktır. Bâzi «Âkîd Taraflar» deyimini, Topluluğu kuran Anlaşmanın geçiş dönemi süresince üye Devletler, bu dönemin bitiminden sonra Topluluk anlamına gelebilecektir.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN BİLDİRİLERİ

1. Alman uyruklarının tanımı ile ilgili bildiri:

Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu anlamında bütün Almanlar Federal Almanya Cumhuriyeti uyruklığında sayılır.

2. Anlaşmanın Berlin'e uygulanmasına ilişkin bildiri :

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince üç aylık bir süre içinde Âkîd Taraflara aksine bir bildiri bulunmadıkça, Ortaklık Anlaşması Berlin Eyaletine de uygulanır.

ANLAŞMANIN İMZASI SIRASINDA İKİ HEYET BAŞKANI ARASINDA TEATİ EDİLEN MEKTUPLAR

Mektup : Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanı B. Günther SEELIGER'den
Türk Heyeti Başkanı, Büyükelçi B. Hasan Esat IŞIK'a

Tarih : 12 Eylül 1963

Konu : Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunlar

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12 nci maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunları hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul eylediğini size bildirmekle şeref duyuyorum.

Bu mektubun alındığının lütfen bildirilmesini rica ederim.

En üstün saygılarımın kabulünü dilerim Bay Başkan.

Günther SEELIGER

Avrupa Ekonomik Topluluğu
Heyeti Başkanı

Mektup : Türk Heyeti Başkanı, Büyükelçi B. Esat IŞIK'dan
Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanı B. Günther SEELIGER'e

Tarih : 12 Eylül 1963

Konu : Avrupa Ekonomik Topluluğu Heyeti Başkanının mektubuna cevap

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

12 Eylül 1963 günlü mektubunuzla, bana aşağıdaki hususu bildirmek lütfunda bulunmuştu-
nuz :

«Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12
nei maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki
iş gücüne ilişkin sorunları hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul
ettiğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bu mektubun alındığının lütfen bildirilmesini rica ederim.»

Bu mektubun alındığını bildirmekle şeref duyarım.

En üstün saygılarımla kabulünü dilerim Bay Başkan.

Hasan Esat IŞIK
Türk Heyeti Başkanı